

FARISEUS JA PUBLIKAANI

Luuk. 18:9-14

9. Joillekin omaan vanhurskauteensa luottaville, jotka halveksivat muita, Jeesus esitti tämän vertauksen:

10. "Kaksi miestä meni ylös temppeleihin rukoilemaan, toinen fariseus ja toinen publikaani.

11. Fariseus seiso ja rukoili itsekseen: 'Jumala, minä kiitän sinua, etten ole niin kuin muut ihmiset, riistäjät, vääramieliset, huorintekijät, en myöskään niin kuin tuo publikaani.

12. Minä paastoon kahdesti viikossa ja annan kymmenykset kaikista tuloistani'.

13. Publikaani seiso taampana. Hän ei edes tohtinut nostaa katsettaan taivasta kohti, vaan löi rintaansa ja sanoi: 'Jumala, ole minulle syntiselle armollinen'.

14. Minä sanon teille: tämä meni kotiinsa vanhurskautettuna ohi tuon toisen. Jokainen, joka itsensä ylentää, alennetaan, mutta joka alentaa itsensä, se ylennetään."

Miehen itku

Kaksi kolmekymppistä miestä oli tullut hengelliseen kokoukseen teltaan. Toinen heistä itki. Lääkäri oli julistanut hänelle kuolemantuomion. Syöpä oli jo niin levinnyt, että toivo oli kadonnut.

"Kyllä minä Jumalaan uskon ja varmasti taivaaseenkin pääsen, sillä en ole koskaan tehnyt mitään paha. Mutta miksi minun täytyy kärsiä näin paljon?"

Hänen juopunut toverinsa huusi väliin:

"Ei ole mitään taivasta eikä helvettiä eikä Jumalaa! Mutta sinulle on oikein, että sairastuit, sillä olet ..."

Ja hän kertoi sitten, mitä tiesi sairaan toverinsa paheista ja syntielämästä.

Itsepetos

Tämä tapahtuma kertoo kahden suomalaisen miehen ja samalla monen monen muun itsepetoksen. Toinen uskoi Jumalaan, mutta luotti itseensä ja "viattomuuteensa" taivaaseen pääsemisen perusteena. Hänen "miksi" kysymyksensä paljasti kirvelevällä tavalla, ettei hän kuitenkaan voinut olla varma taivaaseen pääsystä. Jostain syvyydestä omatunto marssitti tajuntaan karvasta totuutta hänen elämästään. "Viattoman elämän" laastari ei enää tehonnut.

Pelko ajaa tuomitsemaan toisen

Toinen näki aivan oikein toisen paheet ja synnit. Hän oli valmis tuomitsemaan toverinsa "maanpäälliseen helvettiin" ja nousemaan siis itse asiassa jumalaksi. Hän tiesi, että synti tuottaa rangaistuksen, mutta kielsi Jumalan, taivaan ja kadotuksen hälventääkseen oman pelkonsa. Kun hän osasi erittäin tarkasti tuomita toisen, jokin hänen sisimmässään huusi, että hän itekin joutuisi tuomittavaksi. Kadotusta ei siksi saa olla! Mies oli johdonmukainen pelolleen. Välttääkseen kadotuksen, hänen oli kiellettävä myös Jumala. Sillehän ei voi mitään, jos siinä meni taivaskin saman tein.

Ylpeys tai usko

Molempien omatunto julisti, ettei kukaan omassa varassaan voi välttää tuomiota eikä kadotusta. Mutta heidän ylpeytensä julisti: "Minä voin" tai "Minä päätän, onko taivasta tai helvettiä." Kuitenkin omantunnonaan Jumalan tuomion oikeaksi tunnustavalle ja Jumalalta apua etsivälle Raamattu lupaa:

"Yksikään, joka uskoo Jeesukseen, Jumalan Poikaan, ei ikinä huku, vaan pääsee osalliseksi iankaikkisesta elämästä." Yhdenkään, joka suostuu tunnustamaan tosiasiat ja turvautuu Jeesukseen ei siis tarvitse joutua kadotukseen.

Koetelkaa itsenne

Tämä tapahtuma nousi väkisinkin mieleeni, kun luin tämän päivän tutun tekstin fariseuksesta ja publikaanista. Kun lähes kaikki suomalaiset kiro sanat ovat loppuun kuluneita ahkerassa käytössä, sana "fariseus" on yhä säilyttänyt teränsä. Melkein minkä tahansa muun leiman olemme valmiit itsellemme hyväksymään, mutta sanaa fariseus pelkäämme äärimmäisyyteen asti. Haluamme viimeiseen asti pysyä rehelisinä, ellemme muiden silmissä niin edes omissa silmissämme. Jumalan silmissä mitä kauheimpia syntejä puolustellaan rehellisyytenä itselleen. Mutta onko rehellisyyttä olla uskollinen himoilleen ja ylpeydelleen, niinkuin aikamme näyttää vaativan. Itse asiassa tekstimme fariseuksenkin synty oli tämän tyyppistä rehellisyyttä. Hän oli vilpitön omassa uskonnollisessa ylpeydessään.

Fariseus Paavali

Sana fariseus ei Jeesuksen aikana ollut kuitenkaan mikään haukkumasana. Kun Paavali seiso i kuulusteltavana roomalaisten maaherrojen edessä, hän vielä kristittyinäkin tunnustautui fariseukseksi. Hän oli oikeassa merkityksessä ylpeä hengellisestä perinnöstään. Farisealaisuus sisälsi horjumattoman uskon Raamatun luotettavuuteen, uskon ylösnousemukseen ja hengelliseen todellisuuteen. Kun Jeesus oli noussut ruumiillisesti ylös haudasta, hän oli osoittanut, että kaikki se mitä farisealainen liike oli korostanut ja uskonut oli totta.

Jumalan eteen tulijat

Luemme siksi tekstimme aivan väärin, jos kuvittelemme, että Jeesus asetti jotenkin farisealaisen liikkeen ja publikaanit, miehittäjävallan kanssa yhteistyötä tehneet ja ihmisiltä usein vääryydellä veroja kiristäneet virkamiehet, toisiaan vastaan. Jeesus kertoi vain, miten Jumala näkee ne ihmiset jotka tulevat Hänen eteensä. Vaikka sunnuntaimme aihe on itsemme koetteleminen, kysymys ei ole siitä, että me itse voisimme antaa tuomion itsestämme.

Nuo kaksi suomalaista miestä olivat meikälaisittäin pikemminkin kaksi publikaania kuin kaksi fariseusta. He tulivat elämänsä hädässä hengelliseen kokoukseen, Jumalan eteen, mutta eivät antaneet lopultakaan Jumalan koetella itseään. He mittasivat itseään itsellään, olivat mielestään rehellisiä itselleen, ja korottivat ahdistustensakin keskellä itsensä Jumalan yläpuolelle. He lähtivät pois yhtä kaukana Jumalasta kuin olivat tulleetkin. Vain taipumalla Jumalan pyhien kasvojen edessä ja Hänen Sanallaan mitattuna totuuteen, voimme päästä oikeaan käsitykseen itsestämme ja tilastamme. Tutkit itseäsi oikein, kun kuulet, mikä on Jeesuksen tuomio Sinusta.

Tekosyntisyys

Meidän aikamme farisealaisuus esiintyy enemmän tekosyntisyyden kuin tekopyhyiden vaatteissa:

"Olenhan minä syntinen. Ja tiedän sen. Olen paljon rikkonut ja omatuntonikin syyttää. Olen sitä paitsi aika paljon katunutkin syntejäni. Ainakin yhtä paljon tai vielä enemmänkin ja hartaammin kuin esimerkiksi tuo naapurini, joka täällä kirkossa on mukana. On muuten hyvä, että hänkin näkee, miten vilpitöntä katumukseni on! Joten Jumalanhan on pakko

hyväksyä minut, sillä olen selvästi tarpeeksi syntinen Hänelle. Eikö hän tullut nimen omaan tällaisia syntisiä kuin minä pelastamaan. Nuo, jotka eivät kirkkoon tule, he eivät tajua mitään katumukseni ja synnintunnustukseni syvyydestä, mutta eipä noilla muiden liikkeiden uskovoisillakaan taida olla aitoa synnin tuntoa. Heidä tulisi ottaa minusta opiksi. Minä en ainakaan ole mikään fariseus."

Voi olla, että tänne kirkkoon on tänään tullut kaksi tai useampikin tällainen tekopublikaania, jotka palaavat täältä pois yhtä kaukana Jumalasta kuin olivat tänne tullessaankin. Ja kuitenkin yhtä suuren väärän varmuuden vallassa omasta pelastuksestaan kuin ennenkin.

Jeesuksen arvio

Jeesuksen silmissä oli vain kaksi miestä, jotka menivät temppeliin. Sillä, että toinen oli fariseus ja toinen publikaani ei Jumalan arviossa ollut mitään merkitystä. Ihmissilmissä ja yhteiskunnallisesti he erosivat kovin toisistaan, mutta ei Jumalan edessä. Oli vain kaksi miestä. He menivät siis rukoilemaan. He halusivat päästä Jumalan luo. Sillä hetkellä kun astut kirkkoon, et ole sitä tai tätä, vaan Jumalan silmissä ainoastaan ihminen. Temppele, paikka, jossa Jumala voidaan kohdata rukouksessa, on se paikka, missä Jeesus antaa meistä oman arvionsa. Kysymys on siitä, oletko vanhurskas vai et.

Vanhurskas

Sana vanhurskas muodostuu suomen kielessä kahdesta sanasta. Toinen on *vaaka* ja toinen *hurskas*. Vanhurskas on ihminen, jonka Jumala on omalla vaa'allaan punninnut, ja todennut riittävän hurskaaksi pääsemään sisälle Jumalan ja taivasten valtakuntaan. Vanhurskaus on Jumalalle kelpavaa hurskautta, Jumalalle kelpavaa oikeamielisyyttä ja oikeaa elämää. Mitta, johon ihmisen elämä verrataan, on Jeesuksen täydellinen ja pyhä elämä Isän edessä. Jos olet yhtä puhdas, yhtä rakastava, yhtä totuudellinen, yhtä armahtava ja yhtä pyhä kuin Jeesus Kristus, niin olet vanhurskas ja kelpaat Jumalalle. Mikään vähempi ei riitä.

Sinua ei tee Jumalan edessä vanhurskaaksi oma arviosi itsestäsi, vaan Jumalan suorittama punnitseminen ja Hänen päätöksensä. Publikaani vanhurskautettiin. Fariseus taas lähti pois yhtä uskonnollista elämystä rikkaampana jatkamaan tietään kadotukseen. Sillä ilman Jumalan vanhurskautta ihmisellä ei ole edessään mitään muuta kuin kadotustuomio.

Tärkeätä on tietää myös se, että Jeesus ei jättänyt kuulijoitaan epätietoisuuteen siitä, miten temppeleistä käynti oli heihin vaikuttanut. Tänäänkään Jeesus ei jätä epätietoiseksi ketään, joka haluaa kuulla Hänen arvionsa omasta elämästään. Käy rukouksessa Herran eteen Hänen tutkittavakseen, niin saat, kuulla oletko vanhurskas vai et. Lain ja evankeliumin julistettu sana välittää Sinuille Jumalan arvion Sinusta.

Minä, minä

Miksi sitten fariseus ei temppeleistä poistuessaan tajunnut, että hän oli Jumalan edessä kadotettu ja tiellä tuhoon? Siksi, että vaikka hän tuli temppeliin ja alkoi rukoilla, hän ei missään vaiheessa asettanut itseään Jumalan eteen. Hän sanoi kyllä rukouksensa alussa "Jumala", mutta alkoi sen jälkeen puhua itsensä kanssa ja toisti lyhyessä rukouksessaan viisi kertaa sanan MINÄ. Jos hän olisi nähnyt jotain Jumalan pyhydestä, hänen olisi ollut pakko profeetta Jesajan tavoin huutaa: "Voi minua, minä hukun! Minulla on saasataiset huulet, ja saastaiset huulet on kansalla, jonka keskellä elän, ja nyt minun silmäni ovat nähneet Kuninkaan, Herran Sebaotin." Vain se, joka näkee Heran pyhyden ja puhtauden ja rakkauden, tajuaa omien syntiensä todellisen kauheuden.

Käskyt itse tulkittuina

Kyllä fariseus toki tunsikin kymmenen käskyä, mutta hän osasi erottaa ne Jumalasta itsestään erillisiksi periaatteiksi, joita hän sitten sovelsi niinkuin "elämän realismi" vaati. Hän mittasi itseään itse tulkitsemiensa käskyjen valossa. Hän totesi, että hän noudatti niitä hyvin ainakin verrattessaan itseään halveksittaviin julkisyntien tekijöihin ja taaempaan seisovaan publikaaniin. Hän huomioi publikaanin ja oli halveksunnastaan huolimatta ilahtunut siitä, että publikaanikaan ei voinut olla huomaamatta, kuinka hyvin hän ole Jumalan edessä vaeltanut. Hän hiukan korotti varmuuden vuoksi ääntäänkin, että taaempaan kumarassa ollut mies kuusi paremmin hänen hienon rukouksensa ja osaisi ottaa myös hiukan opikseen.

Itsekorotus

Fariseuksen arvio itsestään oli rehellinen ja vilpitön. Hän ei valehdellut kiitellessään itseään jumalanpalveluselämän säännöllisestä vaalimisesta, hyvästä ja moraalisesta elämästään toisten ihmisten edessä. Häntä ei kukaan olisi päässyt syyttämään mistään rötöksistä. Ja kuitenkin koko tämä hänen rukouksensa oli Jumalan silmissä kauhistus. Sillä hän korotti itsensä Jumalan yläpuolelle, niin itse asiassa hän teki itsestään kaiken mitan eli jumalan. Hän oli äärimmäisen ylpeyden vallassa. Hän halveksi toisia ihmisiä ja erityisesti syntistä publikaania. Luther kuvaa hänen asennettaan publikaaniin seuraavalla vertauskuvalla:

"Jos kerrotaisiin, että lääkäri, joka tahtoo olla moitteeton, kunniallinen mies, tullessaan kuolemansairaana miehen luo neuvoillaan auttamaan häntä sairaudesta, vain tekee ihmisparan naurun- ja pilkanalaiseksi, ken todella ei pitäisi moista ihmistä parantumattomina heittäjänä, mitä maa päällään kantaa...Kuinka paljon suurempaa häijyyttä onkaan tuommoisen ulkokultailevan pyhän taholta se, että vaikka hän näkee lähimmäisensä sielun olevan iankaikkisen kadotuksen vaarassa ja hädässä ja vaikka oman henkensä uhalla on velvollinen häntä siitä kirvoittamaan, ei ainoastaan jätä sitä tekemättä, kun jopa yhdellä ainoalla sanalla tai huokauksella voisi hänet pelastaa, vaan päinvastoin moitiskelee häntä, siitä iloitsee ja haluaa, mikäli hänestä riippuu, vaivuttaa hänet vielä paljon syvemmälle kadotukseen!" (Kirkkopostilla)

Fariseus on uskonnollinen

Fariseukset ovat tänäänkin kyllä älyllisellä ja tunne tasolla vakuuttuneita siitä, että Jumala on. Siksi heitä tulee jatkuvasti myös kirkkoihin. Mutta se ei merkitse, että he eläisivät yhteydessä Jumalaan. Farisealainen kristillisuus on Jumalan edessä kauhistus. Mutta koska hän ei koskaan haluakaan katsella Raamatun Jumalaa kasvoista kasvoihin, hän onnistuu rauhallisin mielin palaamaan kotiinsa. Hän on sokea, ei näe omaa kauheaa tilaansa.

Coram Deo

Publikaani tuli temppeliin kohtaamaan Jumalaa. Hän oli ajautunut elämässään umpikujaan. Hänen omatuntonsa oli herännyt, kun hänen petoksensa ja vääryytensä alkoivat kantaa katkeraa hedelmää. Synti alkoi polttaa hänen sydämessään, kun hän alkoi tajuta jotain Jumalan pyhistä tuomioista. Hän tiesi, että hän joutuisi Jumalan edessä vastaamaan kaikkista synneistään. Ahdistuneena hän juoksi temppeliin, jossa syntiuhrit suoritettiin. Hän ei voinut rukouksessaan muuta kuin heittäytyä Pyhän Jumalan käsittämättömän armon ja laupeuden varaan. Hän huusi ahdistuneena: "Jumala, ole minulle syntiselle armollinen!" Hänen rukouksensa oli asettumista Jumalan eteen, "Sinä Pyhä, minä syntinen"-suhteeseen. Mutta juuri siinä hänen syvin saastaisuutensa paljastui. Hän joutui Jesajan kanssa parahtamaan: "Voi minua, minä hukun!"

Vanhurskaaksi lukeminen

Fariseus tuomitsi itsensä vanhurskaaksi, mutta Jumalan lain arvio hänestä oli "kadotettu". Publikaani nöyryyi, hän antoi itsensä kokonaan Jumalan arvion varaan. Mutta Jumala lukikin hänet vanhurskaaksi. Miksi? Lakihan vaati hänelle tuomiota. Eihän publikaanilla ollut mitään muuta kuin syntiä. Miksi hänet punnittiin yhtä puhtaaksi ja pyhäksi kuin Jeesus?

Vastaus on tuon arvion antaneessa Jeesuksessa itsessään. Jeesus itse otti publikaanin syntien tuomion kannettavakseen Golgatan ristille. Hänen syntinsä sai lopullisen tuomionsa. Ne rangaistiin ja hyvitetiin Jeesuksen kärsimysten mittaamattomassa syvyydessä. Kun publikaani pyysi armoa, hänellä ei ollut muuta vertailupistettä kuin Jumalan oma pyhyys. Hän tiesi olevansa syntisistä suurin. Mutta niinkuin Jesajan huulia kosketti palava kivi Jumalan alttarilta, publikaanin synnit sovitti Jeesuksen pyhä veri ristin puulla. Kaikki annettiin anteeksi. Hän sai vielä enemmän. Jeesus lahjoitti hänelle koko puhtautensa ja pyhyytensä. Hän sai lahjaksi koko Kristuksen vanhurskauden. Hän kelpasi nyt Jumalalle. Armo muutti hänen suhteensa Jumalaan. Hän lähti temppelistä kotiinsa Jeesuksen seurassa. Hänen elämänsä suunta muuttui. Hän jatkoi matkaansa Jumalan kanssa. Hän myös tiesi sen. Hänen tietonsa oli varma, koska sen Jeesus itse hänelle julisti.

Tutki itseäsi

Oletko sinä tänään täällä Jumalan vai itsesi edessä? Mikä on Jeesuksen arvio sinusta tänään?

Jos löydät itsesi tekopublikaanin tai aidon fariseuksen paikalta, asetu Herran pyhyiden ja armon eteen. Herra haluaa pelastaa myös fariseukset, mutta siinä ei riitä rehellisyys itsensä edessä. Sinun on suostuttava touuteen itsestäsi Jumalan pyhien silmien edessä.

Jos taas olet Herran tuomiot tunnollasi hänen kasvojensa edessä, kuule Herran ihmeellinen sana: "Poikani, tyttäreni, Sinun syntisi annetaan sinulle anteeksi. Mene rauhaan! Olet vanhurskas!"